

Warszawa, dnia 19 października 2018 r.

Poz. 1007

**UCHWAŁA NR 140
RADY MINISTRÓW**

z dnia 15 października 2018 r.

w sprawie ustanowienia wieloletniego rządowego programu „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023

Na podstawie art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077 oraz z 2018 r. poz. 62, 1000, 1366, 1669 i 1693) oraz art. 90u ust. 1 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560 i 1669) Rada Ministrów uchwala, co następuje:

§ 1. Ustanawia się wieloletni rządowy program „Posilek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, zwany dalej „Programem”, stanowiący załącznik do uchwały.

§ 2. Wykonawcami Programu są minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego oraz minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

§ 3. 1. Program jest finansowany ze środków budżetu państwa.

2. Ogólna kwota środków w całym okresie realizacji Programu wyniesie 2 750 000 tys. zł.

§ 4. Traci moc uchwała nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020 (M.P. z 2015 r. poz. 821 oraz z 2017 r. poz. 1138).

§ 5. Uchwała wchodzi w życie z dniem 1 stycznia 2019 r.

Prezes Rady Ministrów: *M. Morawiecki*

**WIELOLETNI RZĄDOWY PROGRAM
„POSIŁEK W SZKOLE I W DOMU” NA LATA
2019–2023**

SPIS TREŚCI

WSTĘP.....	4
I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU.....	5
II. CELE PROGRAMU.....	6
III. MODUŁY PROGRAMU.....	7
IV. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU.....	10
V. FINANSOWANIE PROGRAMU ORAZ WARUNKI PRYZYNAWANIA GMINOM ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU W LATACH 2019–2023.....	13
VI. ZASADY PODZIAŁU ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ PROGRAMU	15
VII. MONITORING PROGRAMU.....	18
VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU	20
IX. DZIAŁANIA LEGISLACYJNE	21

Program „Posiłek w szkole i w domu” zapewnia pomoc zarówno osobom starszym, niepełnosprawnym, o niskich dochodach, jak i dzieciom, które wychowują się w rodzinach znajdujących się w trudnej sytuacji.

Program przewiduje wsparcie finansowe gmin w udzieleniu pomocy w formie posiłku, świadczenia pieniężnego w postaci zasiłku celowego na zakup posiłku lub żywności oraz świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

Istotnym elementem Programu jest zapewnienie dzieciom i młodzieży w wieku szkolnym zjedzenia gorącego posiłku przygotowanego w stołówce szkolnej. Takie rozwiązanie daje bowiem większą kontrolę nad jakością kupowanych produktów, z których przygotowywane są posiłki, oraz nad procesem ich przygotowywania.

Celem Programu jest również zapewnienie wsparcia finansowego organom prowadzącym publiczne szkoły podstawowe, w tym szkołom artystycznym realizującym kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej, w organizacji stołówek oraz miejsc spożywania posiłków w szkołach.

Ze środków przekazywanych gminom w ramach Programu dofinansowane zostaną zarówno posiłki wydawane na stołówkach, ale również te dowożone osobom dorosłym, w tym osobom niewychodzącym z domu (np. ze względu na podeszły wiek czy niepełnosprawność), niebędącym w stanie przygotować sobie codziennie gorącego posiłku. W Programie przeznacza się środki na dowóz posiłków.

Program przewiduje również możliwość zwiększenia przez wojewodę proponowanej kwoty dotacji w wysokości do 5% dla gmin, które realizują posiłek w bezpośrednio prowadzonych przez siebie stołówkach w ramach modułów 1 i 2.

W ramach Programu opracowane zostały 3 moduły:

1. MODUŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY;
2. MODUŁ DLA OSÓB DOROSŁYCH;
3. MODUŁ ORGANIZACJI STOŁÓWEK ORAZ MIEJSC SPOŻYWANIA POSIŁKÓW W SZKOŁACH.

I. PODSTAWA PRAWNA PROGRAMU

Program jest programem wieloletnim w rozumieniu art. 136 ust. 2 ustawy z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych (Dz. U. z 2017 r. poz. 2077, z późn. zm.). Wieloletni rządowy program „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023, zwany dalej „Programem”, jest programem wspierania finansowego gmin w zakresie realizacji zadań własnych o charakterze obowiązkowym określonych w art. 17 ust. 1 pkt 3 i 14 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej (Dz. U. z 2018 r. poz. 1508 i 1693) oraz organów prowadzących publiczne szkoły podstawowe w zakresie realizacji zadań, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1 ustawy z dnia 14 grudnia 2016 r. – Prawo oświatowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 996, 1000, 1290 i 1669).

Program będzie realizowany w latach 2019–2023 i obejmie swoim zasięgiem wszystkie województwa.

Program wpisuje się w aktualne ramy strategiczne rozwoju kraju wyznaczone przez „Strategię na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)” przyjętą przez Radę Ministrów 14 lutego 2017 r. jako jeden z dwóch głównych obszarów koncentracji działań w Strategii (obok rozwoju zrównoważonego terytorialnie) w ramach realizacji Celu II: „Rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony”, Obszar: „Spójność społeczna”, a w ramach niego pkt 3 „Wsparcie grup zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem oraz zapewnienie spójności działań na rzecz integracji społecznej” (str.164–166).

Zakłada się, że w zakresie modułów 1 i 2 wsparcie finansowe dla gmin z Programu będzie realizowane na podstawie art. 115 ust. 2 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, a w zakresie modułu 3 na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz. U. z 2018 r. poz. 1457, 1560 i 1669).

Obecnie jest realizowany program ustanowiony na podstawie uchwały nr 221 Rady Ministrów z dnia 10 grudnia 2013 r. w sprawie ustanowienia wieloletniego programu wspierania finansowego gmin w zakresie dożywiania „Pomoc państwa w zakresie dożywiania” na lata 2014–2020. Proponuje się zakończenie realizacji tego programu w roku 2018 i jednocześnie wprowadzenie z dniem 1 stycznia 2019 r. nowego programu wieloletniego na lata 2019–2023 pn.: „Posiłek w szkole i w domu”.

II. CELE PROGRAMU

Celem modułu 1 i 2 Programu jest zapewnienie posiłku dzieciom, uczniom i młodzieży oraz objęcie pomocą osób dorosłych, zwłaszcza osób starszych, chorych lub niepełnosprawnych i samotnych.

Za realizację zadań wynikających z modułów 1 i 2 Programu odpowiada minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

W ramach modułów 1 i 2 Program przewiduje udzielenie pomocy w jednej z trzech form:

- 1) posiłek;
- 2) świadczenie pieniężne na zakup posiłku lub żywności;
- 3) świadczenie rzeczowe w postaci produktów żywnościowych.

Miernikami stopnia realizacji Programu w zakresie modułów 1 i 2 są:

- 1) liczba osób objętych pomocą, tj. ok. 1 250 000 osób;
- 2) liczba gmin objętych programem, tj. 2478.

Celem modułu 3 Programu jest wzmocnienie opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

Koordynatorem modułu 3 Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Wsparcia finansowego w ramach modułu 3 Programu udziela się organom prowadzącym na zadania Programu realizowane przez:

- 1) publiczne szkoły podstawowe, w tym szkoły zorganizowane w zespołach szkół, specjalnych ośrodkach szkolno-wychowawczych, młodzieżowych ośrodkach wychowawczych i młodzieżowych ośrodkach socjoterapii;
- 2) publiczne szkoły artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej.

Miernikami stopnia realizacji Programu w zakresie modułu 3 są:

1. Ogółem liczba szkół publicznych, która w latach 2019–2023 została objęta Programem.

2. Liczba szkół publicznych, w których dokonano:
 - 1) doposażenia i poprawy standardu funkcjonujących stołówek (własna kuchnia i jadalnia) lub doposażenia stołówek, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione, lub stworzenia nowych stołówek;
 - 2) wsparcia w zakresie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, tzw. jadalni.

III. MODUŁY PROGRAMU

Program ma charakter modułowy. W jego skład wchodzi trzy moduły, z których każdy ma charakter indywidualny i kierowany jest do innego adresata.

III.1. MODUŁ DLA DZIECI I MŁODZIEŻY

III.1.1. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy:

- 1) dzieciom do czasu podjęcia nauki w szkole podstawowej,
- 2) uczniom do czasu ukończenia szkoły ponadpodstawowej lub szkoły ponadgimnazjalnej

– w formie posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności albo świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych.

III.1.2. W szczególnie uzasadnionych przypadkach, gdy uczeń albo dziecko nie spełnia wymagań, o których mowa powyżej, a wyraża chęć zjedzenia posiłku, odpowiednio dyrektor szkoły lub przedszkola informuje ośrodek pomocy społecznej, właściwy ze względu na miejsce zamieszkania ucznia lub dziecka, o potrzebie udzielenia pomocy w formie posiłku.

III.1.3. Przyznanie pomocy, o której mowa w pkt III.1.2, w przypadku przyjęcia przez gminę odpowiedniego programu osłonowego, o którym mowa w art. 17 ust. 2 pkt 4 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, nie wymaga wydania decyzji administracyjnej w sprawie i ustalenia sytuacji rodziny w drodze rodzinnego wywiadu środowiskowego.

III.1.4. Liczba dzieci i uczniów, którym udzielono pomocy zgodnie z pkt III.1.2, nie może przekroczyć 20% liczby uczniów i dzieci otrzymujących posiłki w szkołach i przedszkolach na terenie gminy w poprzednim miesiącu kalendarzowym, a w miesiącu wrześniu tej liczby z miesiąca czerwca.

III.2. MODUŁ DLA OSÓB DOROSŁYCH

III.2.1. Ze środków przekazywanych w ramach Programu gminy udzielają wsparcia w postaci posiłku, świadczenia pieniężnego na zakup posiłku lub żywności, świadczenia rzeczowego w postaci produktów żywnościowych osobom spełniającym warunki otrzymania pomocy wskazane w ustawie z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej oraz spełniającym kryterium dochodowe w wysokości 150% kryterium, o którym mowa w art. 8 ww. ustawy, osobom i rodzinom znajdującym się w sytuacjach wymienionych w art. 7 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, w szczególności osobom starszym, chorym i niepełnosprawnym.

III.2.2. Gmina może zorganizować dowóz posiłków dla tych grup mieszkańców gminy.

III.3. MODUŁ ORGANIZACJI STOŁÓWEK ORAZ MIEJSC SPOŻYWANIA POSIŁKÓW W SZKOŁACH

III.3.1. Moduł 3 dotyczący wzmocnienia opiekuńczej funkcji szkoły podstawowej poprzez tworzenie warunków umożliwiających spożywanie przez uczniów posiłku w trakcie pobytu w szkole.

W ramach modułu 3 Program przewiduje następujące działania:

- 1) doposażenie i poprawę standardu funkcjonujących stołówek (własna kuchnia i jadalnia) lub doposażenie stołówek, które obecnie nie funkcjonują, tak aby mogły zostać uruchomione, lub stworzenie nowych stołówek;
- 2) wsparcie w zakresie adaptacji i wyposażenia pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków, tzw. jadalni.

Wsparcia dla danej szkoły udziela się w ramach tylko jednego działania.

Realizacja ww. działań może być prowadzona w formie zakupu:

- 1) usług remontowo-adaptacyjnych służących poprawie standardu funkcjonowania stołówek szkolnych lub miejsc spożywania posiłków;

- 2) niezbędnego wyposażenia kuchni w stołówkach szkolnych, w tym w szczególności:
 - a) stanowisk mycia rąk – m.in. umywalka z instalacją ciepłej i zimnej wody,
 - b) stanowisk sporządzania potraw i napojów – m.in. stoły produkcyjne, trzony kuchenne z piekarnikami, zlewozmywaki z instalacją zimnej i ciepłej wody, zestawy garnków i innych naczyń kuchennych, zestawy noży kuchennych, chłodziarka z zamrażarką, zmywarka do naczyń, piec konwekcyjno-parowy lub piekarnik z termoobiegiem, naświetlacz do jaj, robot kuchenny wieloczynnościowy,
 - c) stanowisk obróbki wstępnej brudnej – m.in. zlewozmywak z instalacją zimnej i ciepłej wody, stoły produkcyjne ze stali nierdzewnej, drobny sprzęt kuchenny, urządzenia do rozdrabniania warzyw i owoców, krajalnice z przystawkami, stanowisko produkcji potraw z mięsa, stanowisko produkcji ciast,
 - d) stanowisk obróbki cieplej – m.in. zlewozmywak z instalacją zimnej i ciepłej wody, piec konwekcyjno-parowy lub piekarnik z termoobiegiem, taborety podgrzewcze, trzony kuchenne z wyciągami, patelnie elektryczne,
 - e) stanowisk ekspedycji potraw i napojów – m.in. stół do ekspedycji potraw, podgrzewacze do potraw i talerzy, pojemniki i termosy gastronomiczne,
 - f) stanowisk mycia naczyń – m.in. zlewozmywak z instalacją zimnej i ciepłej wody, pojemnik na odpadki, zmywarka do naczyń, sprzęt do dezynfekcji;
- 3) niezbędnego wyposażenia miejsc spożywania posiłków, w szczególności stołów, krzeseł, zastawy stołowej, tac, koszy na odpady, termosów gastronomicznych.

Katalog określono w takiej formie, aby zapewnić realizację poszczególnych działań w optymalny sposób, np. zakup termosów gastronomicznych do kuchni (w przypadku działania 1) w celu umożliwienia dostarczania posiłków uczniom lub adaptacji pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków w szkołach, w których nie ma kuchni (w przypadku działania 2).

W przypadku działania 1, oprócz zakupu wyposażenia kuchni, możliwe jest również doposażenie lub adaptacja jadalni. W przypadku działania 2 modułu 3 Programu zakłada się zorganizowanie, adaptację lub doposażenie pomieszczeń przeznaczonych do spożywania posiłków przez uczniów. Powinny być one wyposażone w stoły i krzesła umożliwiające uczniom wygodne spożywanie posiłków, zastawę stołową,

kosze na odpady. Można zakupić również termosy gastronomiczne. W każdym z działań można też zakupić usługi remontowo-adaptacyjne, np. malowanie ścian, wymiana posadzki, ułożenie kafelków.

IV. SPOSÓB REALIZACJI PROGRAMU

IV.1.1. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

W celu realizacji modułu 1 oraz modułu 2 Programu konieczne jest włączenie się podmiotów administracji rządowej i samorządowej oraz łączenie samorządowych i rządowych źródeł finansowych.

Koordynatorem Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.

Koordynatorem Programu na szczeblu wojewódzkim jest wojewoda, realizujący zadanie przy pomocy wydziału polityki społecznej.

Koordynatorem Programu na szczeblu gminy jest wójt (burmistrz, prezydent miasta).

Program na szczeblu gminy realizują samorządowe jednostki organizacyjne pomocy społecznej przy udziale właściwych jednostek organizacyjnych gminy.

IV.1.2. ZADANIA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM W SYSTEMIE POMOCY SPOŁECZNEJ

1. Do zadań ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego należy:

- 1) dokonanie podziału środków budżetu państwa, przewidzianych w ustawie budżetowej na dany rok na realizację modułu 1 i 2 Programu, dla poszczególnych województw;
- 2) składanie wniosku do ministra właściwego do spraw budżetu, w zakresie podziału na województwa środków budżetu państwa zaplanowanych na realizację modułu 1 i 2 Programu;
- 3) monitorowanie realizacji modułu 1 i 2 Programu za pośrednictwem wojewodów.

2. Do zadań wojewody należy:

- 1) dokonanie podziału środków budżetu państwa przeznaczonych na realizację zadań modułu 1 i 2 Programu na poszczególne gminy;

- 2) monitorowanie realizacji zadań określonych Programem w ramach modułu 1 i 2 na terenie województwa i przekazywanie informacji w tej sprawie do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego.

3. Do zadań gminy (wójta, burmistrza, prezydenta miasta) należy:

- 1) koordynowanie modułu 1 i 2 Programu w gminie;
- 2) przyznawanie pomocy za pośrednictwem kierowników ośrodków pomocy społecznej wynikającej z Programu;
- 3) przekazywanie rocznej informacji o realizacji modułu 1 i 2 Programu w gminie do właściwego wojewody.

IV.2. PODMIOTY REALIZUJĄCE PROGRAM W SYSTEMIE OŚWIATY

W celu realizacji modułu 3 Programu konieczne jest włączenie się podmiotów administracji rządowej i samorządowej oraz łączenie samorządowych i rządowych źródeł finansowych.

Koordynatorem modułu 3 Programu na szczeblu administracji rządowej jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania.

Koordynatorem modułu 3 Programu na szczeblu wojewódzkim jest wojewoda.

Realizatorem modułu 3 Programu są organy prowadzące publiczne szkoły podstawowe, w tym artystyczne realizujące kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej.

Koordynatorem i realizatorem modułu 3 Programu w odniesieniu do szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest ten minister.

IV.2.1. ZADANIA PODMIOTÓW REALIZUJĄCYCH PROGRAM W SYSTEMIE OŚWIATY

Zadania ministra właściwego do spraw oświaty i wychowania:

1. Poinformowanie za pośrednictwem wojewodów (kuratorów oświaty) dyrektorów szkół oraz organów prowadzących o module 3 Programu i sposobie jego realizacji (w przypadku szkół artystycznych poinformowanie o module 3 Programu i sposobie jego realizacji jest zadaniem ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego).

2. Wyznaczenie limitów środków na realizację modułu 3 Programu dla poszczególnych województw oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego.
3. Podział środków pomiędzy wojewodów oraz ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego oraz poinformowanie właściwych dysponentów o wysokości przyznanych środków.
4. Wystąpienie do Ministerstwa Finansów z wnioskiem o zwiększenie planu wydatków właściwych dysponentów o środki z rezerwy celowej budżetu państwa przewidzianej na realizację Programu.
5. Monitorowanie realizacji modułu 3 Programu.
6. Zebranie danych o realizacji modułu 3 Programu od wojewodów i ministra właściwego do spraw kultury i dziedzictwa narodowego.
7. Analiza i ocena realizacji modułu 3 Programu w skali kraju – ewaluacja i opracowanie zbiorczej informacji o realizacji modułu 3 Programu.

Zadania wojewodów:

1. Kwalifikacja szkół do objęcia wsparciem finansowym.
2. Udzielenie dotacji organom prowadzącym szkoły zakwalifikowane do objęcia wsparciem finansowym.
3. Kontrola sposobu i terminowości wykonania zadań, na które została przyznana dotacja.
4. Ocena efektów realizacji modułu 3 Programu w danym roku i złożenie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania sprawozdania, zawierającego w szczególności:
 - a) zestawienie ilościowo-wartościowe wydatków dokonanych w ramach udzielonego wsparcia finansowego z wyszczególnieniem wkładu własnego organu prowadzącego,
 - b) efekty zrealizowanego działania,
 - c) charakterystykę problemów i barier w realizacji Programu.

Zadania ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego:

1. Kwalifikacja szkół do objęcia wsparciem finansowym.
2. Wystąpienie do ministra właściwego do spraw finansów publicznych z wnioskiem o uruchomienie środków na realizację modułu 3 Programu.

3. Kontrola sposobu i terminowości wykonania zadań, na które zostało przyznane wsparcie.
4. Ocena efektów realizacji modułu 3 Programu i złożenie ministrowi właściwemu do spraw oświaty i wychowania sprawozdania.

Zadania organów prowadzących:

1. Weryfikacja wniosków dyrektorów szkół pod względem prawidłowości i kompletności danych zawartych w tych wnioskach.
2. Wystąpienie do wojewody właściwego ze względu na siedzibę szkoły z wnioskiem o udzielenie wsparcia finansowego.
3. Kontrola sposobu i terminowości wykonania zadań, na które zostało przyznane wsparcie.
4. Ocena efektów realizacji modułu 3 Programu i złożenie sprawozdania wojewodzie.

V. FINANSOWANIE PROGRAMU ORAZ WARUNKI PRYZNAWANIA GMINOM ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA PRZEZNACZONYCH NA REALIZACJĘ PROGRAMU W LATACH 2019–2023

V.1. FINANSOWANIE PROGRAMU NA REALIZACJĘ MODUŁU 1 ORAZ MODUŁU 2 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

1. Wsparcia finansowego dla gmin z Programu udziela się na podstawie art. 115 ustawy z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej.
2. Na realizację działań przewidzianych Programem gmina może otrzymać dotację, jeżeli udział środków własnych gminy wynosi nie mniej niż 40% przewidywanych kosztów realizacji zadania.
3. Na uzasadniony, pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji zadania.
4. Na uzasadniony, pisemny wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta) wojewoda może wyrazić zgodę na zwiększenie dotacji do 5% środków finansowych z przeznaczeniem na dowóz posiłków w gminie, w szczególności dla osób starszych, niepełnosprawnych, z tym że udział środków własnych gminy nie może wynosić mniej niż 20% przewidywanych kosztów realizacji tego zadania.

5. Dotację przyznaje wojewoda na wniosek wójta (burmistrza, prezydenta miasta).
6. Wysokość dotacji jest ustalana między wojewodą a wójtem (burmistrzem, prezydentem miasta), mając na uwadze w szczególności liczbę dzieci i młodzieży oraz innych osób wymagających pomocy, dowozu posiłków, a także sytuację finansową gminy.
7. Niewykorzystana dotacja podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Wysokość środków z budżetu państwa na realizację działań przewidzianych Programem określa ustawa budżetowa na dany rok budżetowy.
8. Środki, o których mowa w pkt 2 i 3, planowane są w budżetach wojewodów oraz w rezerwie celowej budżetu państwa.

V.2. FINANSOWANIE PROGRAMU NA REALIZACJĘ MODUŁU 3 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

1. Wsparcia udziela się organom prowadzącym szkoły w formie dotacji celowej, a w przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – w formie dofinansowania. Szkoły prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w ramach Programu otrzymają wsparcie w roku 2019, na podstawie przepisów rozporządzenia wydanego na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty.
2. Program zakłada obowiązkowy wkład finansowy lub rzeczowy organów prowadzących szkoły w wysokości 20% środków niezbędnych na realizację dotowanego zadania w Programie. Zakres realizowanych zadań modułu 3 mogą stanowić wyłącznie wydatki bieżące.
3. Niewykorzystana dotacja podlega zwrotowi na zasadach przewidzianych w ustawie z dnia 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych. Wysokość środków z budżetu państwa na realizację działań przewidzianych Programem określa ustawa budżetowa na dany rok budżetowy.
4. Środki przeznaczone na dotację zadań realizowanych w module 3 Programu planowane są w rezerwie celowej budżetu państwa.

VI. ZASADY PODZIAŁU ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ PROGRAMU

VI.1. ZASADY PODZIAŁU ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ MODUŁU 1 I MODUŁU 2 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

1. Propozycji podziału środków budżetu państwa przewidzianych w ustawie budżetowej na realizację Programu dokonuje minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego.
2. Przy opracowywaniu propozycji podziału dla poszczególnych województw środków rezerwy celowej budżetu państwa na dany rok budżetowy uwzględnia się w szczególności:
 - 1) przewidywaną liczbę osób, które będą korzystały z pomocy w ramach Programu w kolejnym roku kalendarzowym, w tym liczbę osób starszych, niepełnosprawnych;
 - 2) średni poziom dochodów na mieszkańca w województwie;
 - 3) średnią stopę bezrobocia w województwie.
3. Przy opracowywaniu propozycji podziału dla poszczególnych gmin środków budżetu państwa na dany rok budżetowy uwzględnia się w szczególności:
 - 1) liczbę dzieci i młodzieży wymagających pomocy;
 - 2) liczbę osób dorosłych wymagających pomocy, w tym liczbę osób starszych, niepełnosprawnych;
 - 3) średni koszt posiłku;
 - 4) przewidywany koszt dowozu posiłków do domów osób starszych, niepełnosprawnych;
 - 5) sytuację finansową gminy (średni poziom dochodów na mieszkańca w gminie).
4. Kwota propozycji podziału, o której mowa w ust. 3, może być zwiększona o kwotę do 5%, jeżeli gmina realizuje posiłek w stołówkach przez siebie prowadzonych bezpośrednio, z tym że łączna kwota dotacji nie może być wyższa niż 80% kosztów realizacji zadania.

5. Na realizację modułów 1 i 2 Programu w latach 2019–2023 przewidziano 2 550 000 tys. zł z budżetu państwa:

- 1) w 2019 r. – 510 000 000 zł;
- 2) w 2020 r. – 510 000 000 zł;
- 3) w 2021 r. – 510 000 000 zł;
- 4) w 2022 r. – 510 000 000 zł;
- 5) w 2023 r. – 510 000 000 zł.

VI.2. ZASADY PODZIAŁU ŚRODKÓW BUDŻETU PAŃSTWA NA REALIZACJĘ MODUŁU 3 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

Organem koordynującym Program na szczeblu krajowym jest minister właściwy do spraw oświaty i wychowania. Koordynatorem Programu na terenie województwa jest właściwy miejscowo wojewoda. Koordynatorem Programu dla szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego jest ten minister.

Wsparcia udziela się organom prowadzącym szkoły w formie dotacji celowej, a w przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego – w formie dofinansowania. Szkoły prowadzone przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego otrzymają wsparcie w roku 2019.

Na realizację Programu w latach 2019–2023 przewidziano 200 000 000 zł z budżetu państwa:

- 1) w 2019 r. – 40 000 000 zł;
- 2) w 2020 r. – 40 000 000 zł;
- 3) w 2021 r. – 40 000 000 zł;
- 4) w 2022 r. – 40 000 000 zł;
- 5) w 2023 r. – 40 000 000 zł.

Program zakłada obowiązkowy wkład finansowy lub rzeczowy organów prowadzących szkoły w wysokości 20% środków niezbędnych na realizację dotowanego zadania w Programie. W przypadku wkładu rzeczowego wydatki z nim związane obejmują usługi lub wyposażenie, związane z realizowanym działaniem w Programie, zakupione w roku złożenia wniosku o udział w Programie, ale nie później niż do dnia złożenia wniosku.

Wkład rzeczowy to sprzęty, przedmioty, materiały, którymi dysponuje wnioskodawca i które zamierza wykorzystać podczas realizacji Programu lub które wykorzystał do zadań bezpośrednio związanych z Programem w roku budżetowym, w którym składa wniosek o dofinansowanie. Za wkład rzeczowy uznane będą również wydatki związane z kosztami osób realizujących zadania wynikające z zadań zawartych we wniosku, których poniesienie jest niezbędne do jego realizacji, a nie jest finansowane ze środków dotacji.

Wkład rzeczowy polega na wniesieniu do Programu określonych składników majątku przez wnioskodawcę lub z majątku innych podmiotów, jeżeli możliwość taka wynika z przepisów prawa oraz zostanie to ujęte w zatwierdzonym wniosku o dofinansowanie, w szczególności urządzeń lub materiałów, badań lub świadczeń wykonywanych przez wolontariuszy.

Wkład rzeczowy powinien być co do zasady w posiadaniu wnioskodawcy przed okresem realizacji Programu. Wkład rzeczowy wniesiony na rzecz programu przez organ prowadzący szkołę w postaci dóbr lub usług stanowi wydatek kwalifikowalny przy założeniu, że jego wartość może zostać w niezależny sposób potwierdzona dokumentami uzupełniającymi o wartości dowodowej równoważnej fakturom.

W przypadku szkół prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego wkład własny nie będzie wymagany. Każdy z organów prowadzących może otrzymać wsparcie dla danej szkoły tylko raz w czasie realizacji Programu.

Program wprowadza limity środków na realizację zadania, ustanowione z uwzględnieniem liczby szkół i uczniów w danym województwie.

Limit środków na realizację Programu dla danego województwa stanowi sumę odsetka publicznych szkół podstawowych (w tym artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej) prowadzonych przez jednostki samorządu terytorialnego, osoby prawne niebędące jednostkami samorządu terytorialnego oraz osoby fizyczne w danym województwie wśród liczby tych szkół w kraju ogółem, pomnożonego przez połowę kwoty przeznaczonej na realizację Programu przez wojewodów oraz odsetka uczniów w tych szkołach wśród liczby uczniów w kraju, pomnożonego przez połowę kwoty przeznaczonej na realizację Programu przez wojewodów. Limit środków dla ministra właściwego do spraw kultury

i ochrony dziedzictwa narodowego stanowi następujący iloczyn: jest to iloraz globalnych środków na realizację Programu pomniejszonych o kwotę przeznaczoną na obsługę Programu i liczby publicznych szkół podstawowych (w tym szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej) pomnożony przez liczbę szkół realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej prowadzonych przez ministra właściwego do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego. W obliczeniach posłużono się danymi Systemu Informacji Oświatowej według stanu na dzień 30 września 2017 r.

Minister właściwy do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego w ramach Programu otrzyma środki w wysokości 639 876 zł w roku 2019.

VII. MONITORING PROGRAMU

VII.1. MONITORING MODUŁU 1 I MODUŁU 2 PROGRAMU

1. Roczną informację o realizacji Programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) przekazuje do wojewody w terminie do dnia 20 stycznia następnego roku.
2. Informacja, o której mowa w pkt 1, uwzględnia dane z poszczególnych gmin w układzie „ogółem” i „w tym na wsi”, w szczególności:
 - 1) rzeczywistą liczbę osób objętych pomocą w ramach Programu w podziale na grupy osób korzystających z pomocy;
 - 2) koszt realizacji pomocy – ogółem, w tym ze środków własnych i z dotacji budżetu państwa;
 - 3) koszt posiłków;
 - 4) liczbę posiłków;
 - 5) rodzaj posiłku;
 - 6) koszt dowozu posiłków dla osób dorosłych;
 - 7) liczbę osób, którym dowieziono posiłek;
 - 8) średni koszt jednego posiłku;
 - 9) wielkość środków wydatkowanych na zasiłki celowe w ramach realizacji pomocy;
 - 10) liczbę zasiłków celowych;
 - 11) koszt świadczeń rzeczowych – ogółem, w tym ze środków własnych i z dotacji budżetu państwa;

- 12) inne koszty – ogółem;
 - 13) liczbę gmin, którym zwiększono dotację na dowóz posiłków;
 - 14) liczbę gmin, którym zwiększono środki ze względu na realizowanie posiłku w stołówkach przez siebie prowadzonych bezpośrednio.
3. Roczną informację o realizacji Programu na terenie województwa za dany rok, z uwzględnieniem danych z obszaru województwa, wojewoda przekazuje do ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego w terminie do dnia 10 lutego następnego roku.
 4. Informacje są przekazywane w postaci elektronicznej.

VII.2. MONITORING MODUŁU 3 PROGRAMU

Po zakończeniu realizacji Programu planowane jest przeprowadzenie ewaluacji ex post, której celem będzie weryfikacja przyjętego w module 3 Programu modelu interwencji oraz trwałości projektu, a także zaproponowanie ewentualnych kolejnych działań.

W Programie przyjęto następujący model logiczny interwencji:

Jeśli uruchomimy moduł 3 Programu, mający na celu zachęcenie organów prowadzących szkoły podstawowe do odtworzenia bazy stołówkowej w szkołach, w tym miejsc spożywania posiłku, to wzrośnie liczba działających stołówek szkolnych i miejsc spożywania posiłków i dzięki temu wzrośnie odsetek uczniów szkół podstawowych jedzących posiłki.

Metoda ewaluacji: analiza ilościowa i jakościowa sprawozdań z realizacji Programu corocznie oraz na koniec realizacji Programu.

Odbiorcy badania:

- 1) Rada Ministrów;
- 2) Ministerstwo Edukacji Narodowej;
- 3) Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej;
- 4) Minister Kultury i Dziedzictwa Narodowego;
- 5) jednostki samorządu terytorialnego;
- 6) opinia publiczna.

VIII. HARMONOGRAM REALIZACJI PROGRAMU

VIII.1. HARMONOGRAM REALIZACJI MODUŁU 1 i 2 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

Lp.	Opis zadania	Podmiot odpowiedzialny	Termin realizacji
1	Przekazanie informacji wojewodom o planowanej wielkości środków finansowych dla województwa na realizację wieloletniego rządowego programu „Posiłki w szkole i w domu”	minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego	do dnia 30 stycznia
2	Podział środków dla poszczególnych gmin w województwach i uruchomienie z części budżetu państwa, których dysponentami są wojewodowie	wojewodowie we współpracy z wójtami (burmistrzami, prezydentami miast)	do końca marca
2.1	Uruchomienie środków z rezerwy celowej budżetu państwa na pokrycie kosztów realizacji Programu i przekazanie do części budżetu państwa, których dysponentami są wojewodowie, a następnie do budżetów gmin w dwóch transzach	minister właściwy do spraw budżetu na wniosek ministra właściwego do spraw zabezpieczenia społecznego, wojewodowie	pierwsza transza po korekcie zapotrzebowania – do dnia 1 czerwca; druga transza po korekcie zapotrzebowania – 2 dekada sierpnia
3	Monitoring realizacji Programu	wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) wojewodowie minister właściwy do spraw zabezpieczenia społecznego	w okresie realizacji Programu w okresie realizacji Programu w okresie realizacji Programu

VIII.2. HARMONOGRAM REALIZACJI MODUŁU 3 PROGRAMU W LATACH 2019–2023

Lp.	Zadanie	Termin realizacji
1	Poinformowanie za pośrednictwem wojewodów (kuratorów oświaty) dyrektorów szkół oraz organów prowadzących o Programie i sposobie jego realizacji	W dniu następującym po dniu wejścia w życie uchwały
2	Poinformowanie o Programie i sposobie jego realizacji Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	W dniu następującym po dniu wejścia w życie uchwały
3	Składanie przez dyrektorów publicznych szkół podstawowych (w tym szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej) prowadzonych przez JST, osoby prawne inne niż JST oraz osoby fizyczne wniosków o objęcie wsparciem w ramach Programu	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 15 kwietnia danego roku
4	Składanie wniosków przez organy prowadzące szkoły do właściwych ze względu na siedzibę szkoły wojewodów	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 30 kwietnia danego roku
5	Kwalifikacja szkół do objęcia wsparciem przez wojewodów	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 30 maja danego roku

6	Składanie przez dyrektorów szkół artystycznych realizujących kształcenie ogólne w zakresie szkoły podstawowej prowadzonych przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego wniosków o objęcie wsparciem w ramach Programu	Do dnia 15 kwietnia 2019 r.
7	Kwalifikacja szkół do objęcia wsparciem przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego	Do dnia 30 maja 2019 r.
8	Wystąpienie Ministra Edukacji Narodowej do Ministra Finansów z wnioskiem o uruchomienie środków budżetu państwa zaplanowanych we właściwej rezerwie celowej, zawierające propozycję podziału środków pomiędzy poszczególne województwa oraz Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego (w 2019 roku), z uwzględnieniem limitów określonych w Programie	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 10 czerwca danego roku
9	Wystąpienie wojewodów o zwiększenie planu wydatków w części budżetu państwa, której są dysponentem, o środki z właściwej rezerwy celowej	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 15 czerwca danego roku
10	Wystąpienie Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego o zwiększenie części budżetu państwa, której jest dysponentem, o środki z właściwej rezerwy celowej	Do dnia 15 czerwca 2019 r.
11	Przekazanie przez wojewodów środków organom prowadzącym na wsparcie udzielone w ramach Programu	W latach 2019–2023 – w terminie do dnia 30 czerwca danego roku
12	Przekazanie przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego środków szkołom na wsparcie udzielone w ramach Programu	Do dnia 30 czerwca 2019 r.
13	Złożenie przez szkoły objęte wsparciem finansowym (w tym szkoły prowadzone przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego) do organów prowadzących sprawozdań z realizacji dofinansowanego zadania	Do dnia 28 lutego roku następującego po roku udzielenia wsparcia
14	Złożenie przez organy prowadzące szkoły sprawozdań z realizacji Programu	Do dnia 31 marca roku następującego po roku udzielenia wsparcia
15	Dokonanie oceny efektów realizacji Programu przez wojewodów oraz złożenie sprawozdań Ministrowi Edukacji Narodowej	Do dnia 15 kwietnia roku następującego po roku udzielenia wsparcia
16	Dokonanie oceny efektów realizacji Programu przez Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz złożenie sprawozdania Ministrowi Edukacji Narodowej	Do dnia 15 kwietnia 2020 r.

IX. DZIAŁANIA LEGISLACYJNE

W celu realizacji modułu 3 Programu niezbędne jest wydanie, na podstawie art. 90u ust. 4 pkt 5 ustawy z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty, rozporządzenia Rady Ministrów określającego między innymi formy i zakres wspierania organów prowadzących w realizacji zadań z modułu 3 wieloletniego rządowego programu „Posiłek w szkole i w domu” na lata 2019–2023 w zakresie organizacji stołówek i miejsc spożywania posiłków w szkole.